

Besluit

Artikel 50(4) EBGL

Ons kenmerk : ACM/UIT/536349

Zaaknummer : ACM/19/035946

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 5, derde lid, onder k, van Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancering (hierna: EB Verordening) en op grond van artikel 2, tweede lid, van het Besluit van 19 december 2018, houdende regels ter uitvoering van Europese verordeningen betreffende de interne energiemarkt over het voorstel van TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) op grond van artikel 50(4) van de EB Verordening voor gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor beoogde energie-uitwisselingen tussen synchrone zones die het gevolg zijn van één of beide van de volgende factoren: (a) het frequentiebegrenzingsproces voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, (b) rampingbeperkingen voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone.

Samenvatting

Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancing (hierna: EB Verordening) heeft tot doel om de Europese balanceringsmarkten te integreren en te harmoniseren. Hiervoor wordt een reeks technische, operationele en marktregels vastgesteld voor het beheer van de werking en integratie van nationale balanceringsmarkten tot één Europese balanceringsmarkt.

Als onderdeel van de uitvoering van de EB Verordening heeft TenneT een aanvraag aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) ter goedkeuring voorgelegd voor een voorstel voor gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor beoogde energie-uitwisselingen tussen synchrone zones die het gevolg zijn van één of beide van de volgende factoren: (a) het frequentiebegrenzingsproces voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, (b) rampingbeperkingen voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone.

Het voorstel betreft een gezamenlijk voorstel van alle asynchroon geconnecteerde transmissiesysteembeheerders (hierna: TSB's) in de EU die intentioneel energie uitwisselen tussen synchrone zones.

De ACM concludeert dat niet is gebleken dat het voorstel in strijd is met de doelstellingen en eisen van de EB Verordening. De ACM keurt daarom het voorstel goed.

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit bezwaar maken bij de ACM.

1 Inleiding en procedure van totstandkoming van dit besluit

1. Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancing (hierna: EB Verordening) heeft tot doel om de Europese balanceringsmarkten te integreren en te harmoniseren. Hiervoor wordt een reeks technische, operationele en marktregels vastgesteld voor het beheer van de werking en integratie van nationale balanceringsmarkten tot één Europese balanceringsmarkt.
2. Overeenkomstig artikel 50, vierde lid van de EB Verordening heeft TenneT samen met alle andere asynchroon geconnecteerde TSB's in de EU die intentioneel energie uitwisselen tussen synchrone zones een voorstel ontwikkeld voor gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor beoogde energie-uitwisselingen tussen synchrone zones die het gevolg zijn van één of beide van de volgende factoren: (a) het frequentiebegrenzingsproces voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, (b) rampingbeperkingen voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone. Dit voorstel is niet openbaar geconsulteerd door het European Network of Transmission System Operators for Electricity (hierna: ENTSO-E), omdat daar overeenkomstig artikel 10 van de EB Verordening geen verplichting toe bestaat.
3. De asynchroon geconnecteerde TSB's in de EU die intentioneel energie uitwisselen tussen synchrone zones moeten binnen een termijn van achttien maanden na de inwerkingtreding van de EB Verordening dit voorstel voor goedkeuring bij hun regulerende instantie indienen. Op 17 juni 2019 heeft de ACM van TenneT een aanvraag ontvangen tot goedkeuring van het voorstel. De laatste betrokken regulerende instantie heeft het voorstel ontvangen op 10 juli 2019. De betrokken regulerende instanties moeten het voorstel daarom uiterlijk op 10 januari 2020 goedkeuren.
4. Op grond van artikel 2, eerste lid, van het Besluit van 19 december 2018, houdende regels ter uitvoering van Europese verordeningen betreffende de interne energiemarkt (hierna: Besluit uitvoering van Europese verordeningen) is TenneT verplicht om het voorstel ter goedkeuring voor te leggen aan de ACM.
5. Om een zorgvuldige besluitvorming te waarborgen heeft de ACM het voorstel met bijbehorende documenten ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. Van de terinzagelegging is kennis gegeven in Staatscourant 43083 van 29 juli 2019. De ACM heeft hiermee belanghebbenden in de gelegenheid gesteld zienswijzen te geven. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn geen zienswijzen ontvangen.
6. Op 20 december 2019 heeft de ACM aan TenneT een wijzigingsverzoek verzonden.
7. Op 24 maart 2020 heeft de ACM van TenneT het gewijzigde voorstel ontvangen

8. De laatste betrokken regulerende instantie heeft het gewijzigde voorstel ontvangen op 27 maart 2020. De betrokken regulerende instanties moeten het gewijzigde voorstel daarom uiterlijk op 27 mei 2020 goedkeuren.
9. De regulerende instanties hebben elkaar geraadpleegd en in nauwe coördinatie samengewerkt met het oog op het bereiken van overeenstemming overeenkomstig artikel 5, zesde lid, van de EB Verordening. Op 22 mei 2020 hebben alle regulerende instanties overeenstemming bereikt over het goedkeuren van het voorstel. Na de goedkeuring door de regulerende instanties moeten de TSB's het voorstel publiceren op grond van 5, zesde lid, van de EB Verordening.
10. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 2 van dit besluit bevat het wettelijk kader. Het ontvangen voorstel en relevante informatie die de ACM naar aanleiding van het voorstel heeft ontvangen, is samengevat in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 bevat de beoordeling van het voorstel en hoofdstuk 5 het dictum.
11. Dit besluit bevat twee bijlagen. Deze bijlagen zijn onderdeel van het besluit en bevatten respectievelijk de relevante artikelen van de EB Verordening en het voorstel.

2 Wettelijk kader

12. De ACM beslist op grond van artikel 5, derde lid, onder k, en artikel 2 van het Besluit uitvoering van Europese verordeningen.
13. Artikel 5, derde lid, onder k, van de EB Verordening bepaalt dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan alle regulerende instanties van de betrokken regio *het voorstel voor de regels voor TSB-TSB-verrekening van alle intentionele uitwisselingen van energie tussen TSB's overeenkomstig artikel 50, lid 4, voor het geografische gebied dat alle asynchroon geconnecteerde TSB's omvat die intentioneel energie uitwisselen.*
14. Artikel 50, vierde lid van de EB Verordening bepaalt de deadline voor indienen van het voorstel en specifieke eisen aan de inhoud:
 4. *Uiterlijk 18 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening stellen alle asynchroon geconnecteerde TSB's die intentioneel energie uitwisselen tussen synchrone zones een voorstel op voor gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor beoogde energie-uitwisselingen die het resultaat zijn van één of beide van de volgende factoren:*
 - a) *het frequentiebegrenzingsproces voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, overeenkomstig de artikelen 172 en 173 van Verordening (EU) 2017/1485;*
 - b) *rampingbeperkingen voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, overeenkomstig artikel 137 van Verordening (EU) 2017/1485.*

15. Artikel 3 van de EB Verordening bevat de doelstellingen van de Verordening. In artikelen 5 en 6 van de EB Verordening wordt het proces van de vaststelling van voorwaarden of methodologieën beschreven. Artikel 50, vierde lid van de EB Verordening is relevant in verband met het voorstel van TenneT. Zie bijlage 1 bij dit besluit voor een overzicht van de artikelen die in dit randnummer genoemd worden.

3 Het voorstel

16. Het voorstel omvat de gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor beoogde energie-uitwisselingen tussen synchrone zones die het gevolg zijn van één of beide van de volgende factoren: (a) het frequentiebegrenzingsproces voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, (b) rampingbeperkingen voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone. Het voorstel wordt binnen twaalf maanden na goedkeuring door de relevante regulerende instanties geïmplementeerd.
17. Het voorstel is opgenomen in bijlage 2 bij dit besluit.

4 Beoordeling

18. Artikel 5, vijfde lid, van de EB Verordening bepaalt dat het voorstel een beschrijving van het verwachte effect op de doelstellingen van deze verordening bevat. Het voorstel bevat een dergelijke beschrijving in de randnummers 5 en 6 van de preambule.
19. Artikel 5, vijfde lid, van de EB Verordening bepaalt dat het voorstel een voorgesteld tijdschema voor de tenuitvoerlegging bevat. Het voorstel bevat een dergelijk tijdschema in artikel 7.
20. Artikel 3 van de EB Verordening omschrijft de doelstellingen van de EB Verordening. De ACM ziet in het voorstel geen strijdigheid met deze doelstellingen.
21. Op grond van het voorgaande concludeert de ACM dat het voorstel niet in strijd is met de doelstellingen en eisen van de EB Verordening. De ACM keurt daarom het voorstel goed op grond van artikel 50, vierde lid van de EB Verordening en artikel 2, tweede lid, van het Besluit Uitvoering van Europese Verordeningen.

5 Dictum

22. De Autoriteit Consument en Markt keurt het voorstel goed.
23. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.
24. Dit besluit treedt in werking op de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin deze is medegedeeld.

's-Gravenhage,

Datum: 15 juni 2020

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,
w.g.

mr. P.C.M. Bijlenga
Teammanager Directie Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.

Bijlage 1: relevante artikelen EB Verordening

Artikel 3 EB Verordening

1. Met deze verordening worden de volgende doelstellingen nagestreefd:
 - a) effectieve mededinging, non-discriminatie en transparantie op de balanceringsmarkten bevorderen;
 - b) de efficiëntie van balancering en van de Europese en nationale balanceringsmarkten verbeteren;
 - c) de balanceringsmarkten integreren en de mogelijkheden voor de uitwisseling van balanceringsdiensten bevorderen, en tegelijk bijdragen tot de operationele veiligheid;
 - d) bijdragen tot de efficiënte langetermijnexploitatie en -ontwikkeling van het elektriciteitstransmissiesysteem en de elektriciteitssector in de Unie, en tegelijk de efficiënte en consistente werking van day-aheadmarkten, intradaymarkten en balanceringsmarkten vergemakkelijken;
 - e) ervoor zorgen dat de inkoop van balanceringsdiensten eerlijk, objectief, transparant en marktgebaseerd is, dat geen ongeoorloofde belemmeringen voor nieuwe marktdeelnemers worden gecreëerd, dat de liquiditeit van balanceringsmarkten wordt bevorderd en dat ongeoorloofde verstoringen op de interne markt voor elektriciteit worden voorkomen;
 - f) de deelname van vraagrespons vergemakkelijken, met inbegrip van aggregatiefaciliteiten en energieopslag, en er tegelijk voor zorgen dat zij concurreren met andere balanceringsdiensten op een gelijk speelveld en, voor zover nodig, onafhankelijk optreden als ze één verbruikersinstallatie bedienen;
 - g) de deelname van hernieuwbare energiebronnen vergemakkelijken en bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstelling van de Europese Unie betreffende de doorbraak van hernieuwbare energiebronnen.
2. Bij de toepassing van deze verordening zorgen de lidstaten, relevante regulerende instanties en systeembeheerders ervoor dat zij:
 - a) de beginselen van evenredigheid en niet-discriminatie toepassen;
 - b) de transparantie waarborgen;
 - c) het beginsel toepassen van optimalisering tussen de hoogste totale efficiëntie en laagste totale kosten voor alle betrokken partijen;
 - d) erop toezien dat TSB's zo veel mogelijk gebruikmaken van marktgebaseerde mechanismen om de veiligheid en stabiliteit van het netwerk te garanderen;
 - e) erop toezien dat de ontwikkeling van de forward-, de day-ahead- en intradaymarkten niet in het gedrang komt;
 - f) de aan de relevante TSB toegewezen verantwoordelijkheid respecteren om de systeemveiligheid te waarborgen, inclusief als vereist door de nationale wetgeving;
 - g) de relevante DSB's raadplegen en rekening houden met de potentiële effecten op hun systemen;
 - h) rekening houden met de overeengekomen Europese normen en technische specificaties.

Artikel 5 EB Verordening

1. Elke relevante regulerende instantie overeenkomstig artikel 37 van Richtlijn 2009/72/EG keurt de voorwaarden of methodologieën goed die overeenkomstig de leden 2, 3 en 4 door TSB's worden opgesteld.
2. [...]
3. De voorstellen voor de volgende voorwaarden of methodologieën worden ter goedkeuring voorgelegd aan alle regulerende instanties van de betrokken regio:
 - a) [...];
 - b) [...];
 - c) [...];
 - d) [...];
 - e) [...];
 - f) [...];
 - g) [...];
 - h) [...];
 - i) [...];
 - j) [...];
 - k) de regels voor TSB-TSB-verrekening van alle intentionele uitwisselingen van energie tussen TSB's overeenkomstig artikel 50, lid 4, voor het geografische gebied dat alle asynchroon geconnecteerde TSB's omvat die intentioneel energie uitwisselen;
 - l) [...];
 - m) [...];
 - n) [...];
 - o) [...].
4. [...]
5. Het voorstel voor de voorwaarden of methodologieën omvat een voorgesteld tijdschema voor de implementatie ervan en een beschrijving van het verwachte effect ervan op de doelstellingen van deze verordening. De implementatietermijn mag niet langer zijn dan twaalf maanden na de goedkeuring door de relevante regulerende instanties, behalve als alle regulerende instanties overeenkomen om de implementatietermijn te verlengen of als andere termijnen worden voorgeschreven in deze verordening. Voorstellen betreffende voorwaarden of methodologieën die ter goedkeuring aan verschillende of aan alle regulerende instanties moeten worden voorgelegd, worden bij het Agentschap ingediend op hetzelfde tijdstip als dat van indiening bij de regulerende instanties. Op verzoek van de relevante regulerende instanties brengt het Agentschap binnen een termijn van drie maanden advies uit over de voorstellen voor voorwaarden of methodologieën.
6. Wanneer de vaststelling van de voorwaarden of methodologieën een besluit van meer dan één regulerende instantie vergt, raadplegen de relevante regulerende instanties elkaar en werken zij in nauw overleg samen teneinde overeenstemming te bereiken. Wanneer het Agentschap advies uitbrengt, dienen de relevante regulerende instanties dat advies in aanmerking te nemen. De regulerende instanties nemen besluiten betreffende de overeenkomstig de leden 2 en 3 ingediende voorwaarden of methodologieën binnen een termijn van zes maanden na de ontvangst

van de voorwaarden of methodologieën door de relevante regulerende instantie of, indien van toepassing, door de laatste betrokken relevante regulerende instantie.

7. Wanneer de relevante regulerende instanties niet binnen de in lid 6 genoemde termijn tot overeenstemming zijn gekomen, of op hun gezamenlijk verzoek, stelt het Agentschap binnen een termijn van zes maanden na de datum van de verwijzing een besluit vast betreffende de ingediende voorstellen voor voorwaarden of methodologieën, overeenkomstig artikel 8, lid 1, van Verordening (EG) nr. 713/2009.
8. Het staat iedere partij vrij om tegen een systeembeheerder of TSB in verband met de uit deze verordening voortvloeiende verplichtingen of besluiten van die systeembeheerder of TSB een klacht in te dienen bij de relevante regulerende instantie die, handelend als geschillenbeslechtsautoriteit, binnen twee maanden na ontvangst van de klacht een besluit neemt. Wanneer de relevante regulerende instantie aanvullende informatie vraagt, kan die termijn met nog eens twee maanden worden verlengd. Met de instemming van de indiener van de klacht kan die verlengingsperiode nogmaals worden verlengd. Het besluit van de relevante regulerende instantie is bindend tenzij en totdat het in beroep wordt herroepen.

Artikel 6 EB Verordening

1. Wanneer één of meer regulerende instanties overeenkomstig artikel 37 van Richtlijn 2009/72/EG een wijziging eisen teneinde de overeenkomstig de leden 2, 3 en 4 van artikel 5 ingediende voorwaarden of methodologieën te kunnen goedkeuren, dienen de desbetreffende TSB's uiterlijk twee maanden na ontvangst van het wijzigingsverzoek van de relevante regulerende instantie(s) ter goedkeuring een voorstel voor gewijzigde voorwaarden of methodologieën in. De relevante regulerende instanties nemen een besluit over de gewijzigde voorwaarden of methodologieën binnen een termijn van twee maanden na de indiening ervan.
2. Wanneer de relevante regulerende instanties binnen die termijn van twee maanden geen overeenstemming hebben kunnen bereiken over de gewijzigde voorwaarden of methodologieën, of op hun gezamenlijk verzoek, stelt het Agentschap binnen een termijn van zes maanden een besluit vast betreffende de gewijzigde voorwaarden of methodologieën, overeenkomstig artikel 8, lid 1, van Verordening (EG) nr. 713/2009. Indien de desbetreffende TSB's geen voorstel voor gewijzigde voorwaarden of methodologieën indienen, geldt de procedure van artikel 4.
1. De TSB's die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van een voorstel voor voorwaarden of methodologieën, of de regulerende instanties die verantwoordelijk zijn voor de vaststelling daarvan overeenkomstig artikel 5, leden 2, 3 en 4, kunnen verzoeken die voorwaarden of methodologieën te wijzigen. De voorstellen voor wijzigingen van de voorwaarden of methodologieën worden overeenkomstig de procedure van artikel 10 ter raadpleging voorgelegd en worden goedgekeurd overeenkomstig de in de artikelen 4 en 5 uiteengezette procedure.

Artikel 50 EB Verordening

1. Uiterlijk één jaar na de inwerkingtreding van deze verordening stellen alle TSB's een voorstel op voor gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor alle beoogde energie-uitwisselingen die het resultaat zijn van één of meer van de onderstaande processen, overeenkomstig de artikelen 146, 147 en 148 van Verordening (EU) 2017/1485, voor elk van de volgende processen:

- a) het vervangingsreserveproces;
 - b) het frequentieherstelproces met manuele activering;
 - c) het frequentieherstelproces met automatische activering;
 - d) het onbalansnettingsproces.
2. Elke TSB-TSB-verrekeningsfunctie voert de verrekening uit overeenkomstig de verrekeningsregels van lid 1.
 3. Uiterlijk 18 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening stellen alle TSB's die intentioneel energie uitwisselen binnen een synchrone zone een voorstel op voor gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor beoogde energie-uitwisselingen die het resultaat zijn van één of beide van de volgende factoren:
 - a) het frequentiebegrenzingsproces overeenkomstig artikel 142 van Verordening (EU) 2017/1485;
 - b) de rampingperiode overeenkomstig artikel 136 van Verordening (EU) 2017/1485.
 4. Uiterlijk 18 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening stellen alle asynchroon geconnecteerde TSB's die intentioneel energie uitwisselen tussen synchrone zones een voorstel op voor gemeenschappelijke verrekeningsregels die gelden voor beoogde energie-uitwisselingen die het resultaat zijn van één of beide van de volgende factoren:
 - a) het frequentiebegrenzingsproces voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, overeenkomstig de artikelen 172 en 173 van Verordening (EU) 2017/1485;
 - b) rampingbeperkingen voor het gegenereerde werkzame vermogen op het niveau van een synchrone zone, overeenkomstig artikel 137 van Verordening (EU) 2017/1485.
 5. De gemeenschappelijke verrekeningsregels overeenkomstig lid 1 bevatten minstens het voorschrift dat de beoogde energie-uitwisseling moet worden berekend op basis van de volgende criteria:
 - a) met betrekking tot perioden waarover overeenstemming is bereikt tussen relevante TSB's;
 - b) per richting;
 - c) als de integraal van de berekende vermogensuitwisseling gedurende de perioden overeenkomstig lid 5, onder a).
 6. De gemeenschappelijke regels voor de verrekening van beoogde uitwisselingen van energie overeenkomstig lid 1, onder a), b) en c), houden rekening met:
 - a) alle balanceringsenergieprijzen die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 30, lid 1;
 - b) de methodologie voor de prijsstelling van zoneoverschrijdende capaciteit die gebruikt wordt voor de uitwisseling van balanceringsenergie overeenkomstig artikel 30, lid 3.
 7. De gemeenschappelijke regels voor de verrekening van beoogde uitwisselingen van energie overeenkomstig lid 1, onder d), houden rekening met de methodologie voor de prijsstelling van zoneoverschrijdende capaciteit die gebruikt wordt voor de toepassing van het proces voor onbalansnetting overeenkomstig artikel 30, lid 3.
 8. Alle TSB's stellen een gecoördineerd mechanisme vast voor hun onderlinge aanpassingen van verrekeningen.

Bijlage 2: het voorstel

**All asynchronously connected TSOs' proposal for
Common settlement rules for intended exchanges
of energy between synchronous areas as a result
of the frequency containment process and of
ramping restrictions in accordance with the
Article 50(4) of Commission Regulation (EU)
2017/2195 of 23 November 2017 establishing a
guideline on electricity balancing**

27 March 2020

Contents

<i>Whereas</i>	3
<i>Abbreviations</i>	4
Article 1 Subject matter and scope	5
Article 2 Definitions and interpretation	5
Article 3 High-level design of the common settlement rules.....	6
Article 4 Settlement period	6
Article 5 Volume determination per TSO-TSO settlement period	6
Article 6 Pricing rules for intended exchanges of energy between relevant TSOs.....	7
Article 7 Publication and implementation of these settlement rules.....	7
Article 8 Language.....	7
<i>Annexes for intended exchanges of energy as the result of the frequency containment process</i>	8
<i>Annex 1 - Elering/Fingrid</i>	8
<i>Annexes for intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions for active power output</i>	8
<i>Annex 1 – TenneT NL/Statnett</i>	8
<i>Annex 2 – Energinet/Statnett</i>	8
<i>Annex 3 – Energinet/Svenska kraftnät</i>	8
<i>Annex 4 – Energinet/Energinet</i>	8
<i>Annex 5 – Energinet/50 Hertz Transmission</i>	8
<i>Annex 6 – PSE/Svenska kraftnät</i>	8
<i>Annex 7 – PSE/Litgrid</i>	9
<i>Annex 8 – Litgrid/Svenska kraftnät</i>	9
<i>Annex 9 – Elering/Fingrid</i>	9

ALL ASYNCHRONOUSLY CONNECTED TSOS, TAKING INTO ACCOUNT THE FOLLOWING:

Whereas

- (1) This document is a common proposal developed by all asynchronously connected TSOs regarding the development of common settlement rules applicable to intended exchanges of energy between asynchronously connected TSOs in accordance with Article 50(4) of Commission Regulation (EU) 2017/2195 of 23 November 2017 establishing a guideline on electricity balancing (hereafter referred to as “**EB Regulation**”). This proposal is hereafter referred to as “**these settlement rules**”.
- (2) These settlement rules take into account the general principles and objectives set in the EB Regulation as well as Regulation (EC) No 714/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity (hereafter referred to as “**Electricity Regulation**”) as well as Regulation (EC) No 2017/1485 of 2 August 2017 establishing a guideline on electricity transmission system operation (hereafter referred to as “**SO Regulation**”).
- (3) These settlement rules take into account the general principles adherent to settlement processes in accordance to Article 44 of the EB Regulation that require that the settlement processes shall inter alia:
 - a. *Provide incentives to TSOs to fulfil their obligations pursuant to Article 127, Article 153, Article 157 and Article 160 of the SO Regulation;*
 - b. *Avoid distorting incentives to BRPs, BSPs and TSOs;*
 - c. *Ensure the financial neutrality of all TSOs.*
- (4) Articles 50(4) and 50(8) of the EB Regulation define the deadline for the submission of these settlement rules to the relevant regulatory authorities and several specific requirements to its content:
 4. *By eighteen months after the entry into force of this Regulation, all asynchronously connected TSOs intentionally exchanging energy between synchronous areas shall develop a proposal for common settlement rules applicable to intended exchanges of energy, as a result of one or both:*
 - (a) *frequency containment process for active power output on synchronous area level pursuant to Articles 172 and 173 of Regulation (EU) 2017/1485;*
 - (b) *ramping restrictions for active power output on synchronous area level pursuant to Article 137 of Regulation (EU) 2017/1485.*
 8. *All TSOs shall establish a coordinated mechanism for adjustments to settlements between all TSOs.*
- (5) These settlement rules contribute to the objective of proportionality and non-discrimination pursuant to Articles 3(2)(a) of the EB Regulation, since these settlement rules will apply to all asynchronously connected TSOs.
- (6) These settlement rules contribute to the objective of transparency pursuant to Article 3(2)(b) of the EB Regulation, since these settlement rules will be publicly available.

- (7) These settlement rules were developed taking into account the consistency with the settlement rules of intended exchanges of energy within a synchronous area in accordance with Article 50(3) of the EB Regulation and of unintended exchanges of energy within a synchronous area in accordance with Article 51(1) of the EB Regulation.
- (8) In conclusion, these settlement rules contribute to the general objectives of the EB Regulation.

Abbreviations

The list of abbreviations used in these settlement rules is the following:

- ACER: Agency for the Cooperation of Energy Regulators
- EB Regulation: Commission Regulation (EU) 2017/2195 of 23 November 2017 establishing a guideline on electricity balancing
- Electricity Regulation: Regulation (EC) No 714/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity
- LFC area: load-frequency control area
- LFC block: load-frequency control block
- SO Regulation: Regulation (EC) No 2017/1485 of 2 August 2017 establishing a guideline on electricity transmission system operation
- TSO: Transmission System Operator

SUBMIT THE FOLLOWING SETTLEMENT RULES TO ALL RELEVANT REGULATORY AUTHORITIES:

Article 1
Subject matter and scope

- (1) The common settlement rules for intended exchanges of energy as determined in these settlement rules are the common proposal of all asynchronously connected TSOs in accordance with Article 50(4) of the EB Regulation.
- (2) These settlement rules shall apply to all asynchronously connected TSOs exchanging energy in accordance with the relevant annex of these settlement rules.
- (3) The following settlement rules are out of scope of these settlement rules:
 - (a) the common settlement rules for all intended exchanges of energy in accordance with Article 50(1) of the EB Regulation;
 - (b) the common settlement rules for all intended exchanges of energy in accordance with Article 50(3) of the EB Regulation;
 - (c) the common settlement rules for unintended exchanges of energy within a synchronous area in accordance with Article 51(1) of the EB Regulation.
 - (d) the common settlement rules for unintended exchanges of energy between synchronous areas in accordance with Article 51(2) of the EB Regulation.

Article 2
Definitions and interpretation

- (1) For the purposes of these settlement rules, the terms used shall have the definitions given to them in Article 2 of the EB Regulation and Article 3 of the SO Regulation.
- (2) In addition, in these settlement rules the following terms shall apply:
 - (a) 'all asynchronously connected TSOs' refers to the TSOs submitting this proposal;
 - (b) 'the relevant asynchronously connected TSOs' refers to the TSOs exchanging energy in accordance with the relevant annexes of these settlement rules;
 - (c) 'accounting data' are data agreed between two TSOs concerning the physical energy exchanged over a physical line or considered via a virtual tie-line if applicable;
 - (d) 'TSO-TSO settlement period' means, in the context of these settlement rules, the time unit for which intended exchanges of energy as a result of the frequency containment process and ramping restrictions are calculated.
- (3) Settlement according to these settlement rules follow the sign convention in Table 1:

Table 1 Payment for TSO-TSO settlement pursuant to these settlement rules

	TSO-TSO settlement price: positive	TSO-TSO settlement price: negative
TSO settlement volume: positive (TSO exports)	Payment to TSO	Payment from TSO
TSO settlement volume: negative (TSO imports)	Payment from TSO	Payment to TSO

- (4) In these settlement rules, unless the context requires otherwise, prices for intended exchanges of energy are indicated in EUR/MWh;
- (5) In addition, unless the context requires otherwise:
 - (a) the singular indicates the plural and vice versa;
 - (b) the table of contents and headings are inserted for convenience only and do not affect the interpretation of these settlement rules;
 - (c) any reference to legislation, regulations, directive, order, instrument, code or any other enactment shall include any modification, extension or re-enactment of it then in force.

Article 3

High-level design of the common settlement rules

- (1) The relevant asynchronously connected TSOs shall jointly foresee the accounting, settlement and invoicing in accordance with these settlement rules.
- (2) For each TSO-TSO settlement period in accordance with Article 4 of these settlement rules, the volumes of intended exchanges of energy calculated in accordance with Article 5 of these settlement rules shall be settled at the price calculated for that TSO-TSO settlement period in accordance with Article 6 of these settlement rules.
- (3) All relevant asynchronously connected TSOs shall accept the financial flows and are obliged to pay, or receive payments, accordingly.
- (4) After implementation of these common settlement rules, a reviewal mechanism shall start by end of 2022, in which all asynchronously connected TSOs will review these settlement rules. A review shall take place at least every three years after the first review. In the reviewal mechanism, the possibility for evolving to a harmonised price calculation method for all relevant asynchronously connected TSOs shall be evaluated. In addition, the reviewal mechanism could affect, for example, technical details such as data collection. Any changes to these settlement rules shall be submitted to the relevant regulatory authorities for approval.

Article 4

Settlement period

- (1) The TSO-TSO settlement period shall be set at 15 minutes, unless the relevant asynchronously connected TSOs jointly decide otherwise. The reviewal according to Article 3(4) shall harmonise the TSO-TSO settlement period.
- (2) The TSO-TSO settlement period of each day shall begin right after 00:00 of the time zone agreed by the relevant asynchronously connected TSOs. The TSO-TSO settlement periods shall be consecutive and not overlapping.

Article 5

Volume determination per TSO-TSO settlement period

- (1) The volume of intended exchanges of energy as the result of the frequency containment process for active power output on synchronous area level pursuant to Articles 172 and 173 of the SO Regulation according to Article 50(4)(a) of the EB Regulation between the relevant asynchronously connected TSOs is

calculated according to the relevant annex per TSO-TSO settlement period, in accordance with Article 4 of these settlement rules.

- (2) The volume of intended exchange of energy as the result of ramping restrictions for active power output pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation according to Article 50(4)(b) between the relevant asynchronously connected TSOs, shall be calculated per TSO-TSO settlement period as the integral over time of the difference of the active power schedule for the relevant HVDC interconnector with and without application of these ramping restrictions.
- (3) The volume of intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions for active power output pursuant to Article 137(1) of the SO Regulation shall be defined when such restrictions apply. An amendment to these settlement rules shall then be submitted to the relevant regulatory authorities for approval.

Article 6

Pricing rules for intended exchanges of energy between relevant TSOs

- (1) The price for intended exchanges of energy as the result of the frequency containment process for active power output on synchronous area level pursuant to Articles 172 and 173 of the SO Regulation according to Article 50(4)(a) of the EB Regulation shall be calculated by the relevant asynchronously connected TSOs according to the relevant annex.
- (2) The price for intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions for active power output pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation according to Article 50(4)(b) of the EB Regulation shall be calculated by the relevant asynchronously connected TSOs according to the relevant annex.
- (3) The price for intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions for active power output pursuant to Article 137(1) of the SO Regulation shall be defined when such restrictions apply. An amendment to these settlement rules shall then be submitted to the relevant regulatory authorities for approval.

Article 7

Publication and implementation of these settlement rules

- (1) All asynchronously connected TSOs shall publish these settlement rules without undue delay after all relevant regulatory authorities have approved the proposed settlement rules or a decision has been taken by the Agency for the Cooperation of Energy Regulators in accordance with Article 5(7), 6(1) and 6(2) of the EB Regulation.
- (2) The relevant asynchronously connected TSOs shall implement these settlement rules within 12 months after the approval of these settlement rules, in accordance with Article 5(5) of the EB Regulation.

Article 8

Language

The reference language for this proposal shall be English. For the avoidance of doubt, where TSOs need to translate this proposal into their national language(s), in the event of inconsistencies between the English version published by TSOs in accordance with Article 7 of the EB Regulation and any version in another language, the relevant TSOs shall, in accordance with national legislation, provide the relevant regulatory authorities with an updated translation of the proposal.

Annexes for intended exchanges of energy as the result of the frequency containment process

Annex 1 - Elering/Fingrid

- (1) The volume of energy exchanges of energy resulting from the exchange of frequency containment reserves is determined according to the volume of agreed frequency containment reserve frequency response times the frequency deviation during the respective TSO-TSO settlement period.
- (2) The settlement price for intended exchanges of energy from the exchange of frequency containment reserves is defined according to the costs of imbalance energy and/or costs related to balancing for the provider of FCP energy.

Annexes for intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions for active power output

Annex 1 – TenneT NL/Statnett

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the day-ahead price of the Netherlands and NO2 per TSO-TSO settlement period.

Annex 2 – Energinet/Statnett

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the regulating power price in the dominating direction of DK1 and NO2 per TSO-TSO settlement period.

Annex 3 – Energinet/Svenska kraftnät

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the regulating power price in the dominating direction of the Danish bidding zone DK1 and the Swedish bidding zone SE3 per TSO-TSO settlement period.

Annex 4 – Energinet/Energinet

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the regulating power price in the dominating direction of the Danish bidding zone DK1 and the Danish bidding zone DK2 per TSO-TSO settlement period.

Annex 5 – Energinet/50 Hertz Transmission

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the day-ahead price in the Danish bidding zone DK2 and the German bidding zone per TSO-TSO settlement period.

Annex 6 – PSE/Svenska kraftnät

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the Polish imbalance price and the imbalance price in the Swedish bidding zone SE4 per TSO-TSO settlement period. For SE4, the imbalance price refers to the imbalance price of consumption until Sweden changes to single position used for imbalance calculation in accordance with EB Regulation Article 54(3)(a).

Annex 7 – PSE/Litgrid

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the Polish imbalance price and the Lithuanian imbalance price per TSO-TSO settlement period.

Annex 8 – Litgrid/Svenska kraftnät

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the Lithuanian imbalance price and the imbalance price in the Swedish bidding zone SE4 per TSO-TSO settlement period. For SE4, the imbalance price refers to the imbalance price of consumption until Sweden changes to single position used for imbalance calculation in accordance with EB Regulation Article 54(3)(a).

Annex 9 – Elering/Fingrid

Intended exchanges of energy as the result of ramping restrictions pursuant to Article 137(3) of the SO Regulation shall be settled at the average of the Estonian imbalance price and the imbalance price in Finland per TSO-TSO settlement period. For Finland, the imbalance price refers to the imbalance price of consumption until Finland changes to single position used for imbalance calculation in accordance with EBGL Article 54(3)(a).